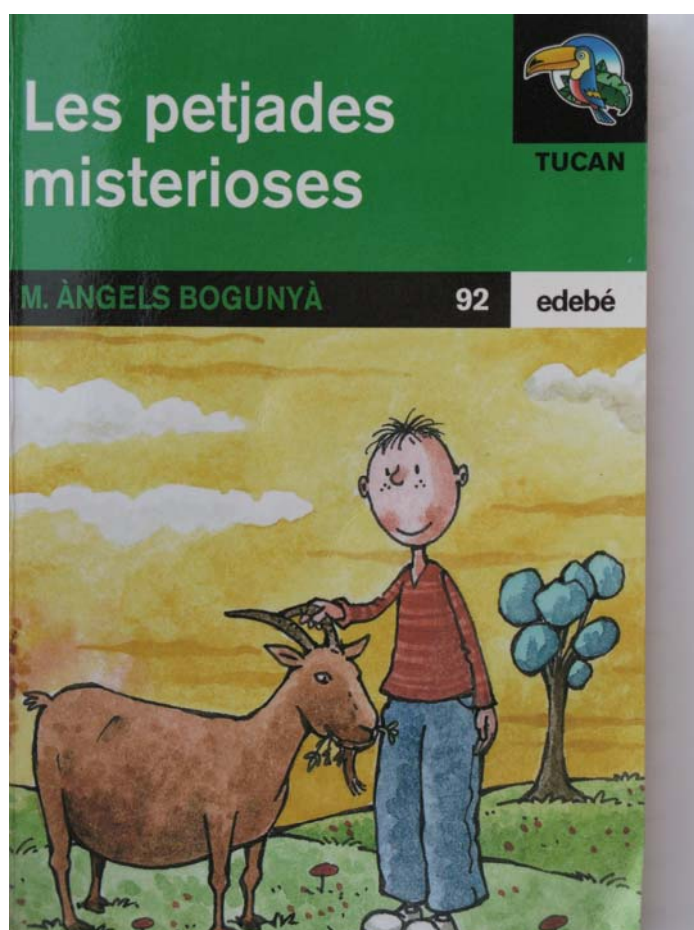

El gust per la lectura
Educació primària

LES PETJADES MISTERIOSES **M. Àngels Bogunyà**

QUADERN PER A L'ALUMNAT
(cicle superior)

Generalitat de Catalunya
Departament d'Educació

SEMINARI
“El gust per la lectura”
2008-2009
Educació primària

Direcció General d’Innovació
Subdirecció General de Llengües i Entorn
Servei d’Immersion i Ús de la Llengua

LES PETJADES MISTERIOSES,
de M. Àngels Bogunyà

DOLORS BERENGUER
M. DELS ÀNGELS SELLÉS
MERCÈ SENDRÓS

ÍNDIX

I. SESSIONS DE TUTORIA (foment de la lectura i treball en valors)	7
Primera sessió	9
Segona sessió	12
II. <i>LES PETJADES MISTERIOSES</i>	13
1. Activitats abans de començar la lectura	15
2. Activitats durant la lectura	16
Unitat d'interès 1: El viatge (cap. 1 - 4)	16
Unitat d'interès 2: Les aventures dels primers dies... (cap. 5 - 7)	22
Unitat d'interès 3: La màquina d'escriure i... (cap. 8)	24
Unitat d'interès 4: El misteri de les cabres desaparegudes (cap. 9 - 11)	27
Unitat d'interès 5: Aventures amb els amics (cap. 12 - 15)	32
Unitat d'interès 6: La cacera del tamarro (cap. 16 - 18)	37
Unitat d'interès 7: A comprar i a concert (cap. 19 - 21)	40
Unitat d'interès 8: Excursions, jocs i més aventures (cap. 22 - 26)	41
Unitat d'interès 9: Imaginació o una bona pista (cap. 27 - 29)	44
Unitat d'interès 10: Un munt de notícies! (cap. 30)	46
3. Activitats de síntesi	47

**I. SESSIONS DE TUTORIA
FOMENT DE LA LECTURA I TREBALL EN VALORS**

PRIMERA SESSIÓ DE TUTORIA

1. En grups de quatre, feu les activitats següents:

a) Reflexioneu sobre el significat d'aquesta frase:

TOTS SOM MÉS IGUALS QUE DIFERENTS

b) Recordeu com són algunes persones que coneixeu: l'aspecte físic, persones de diferents procedències, si alguna té una discapacitat...

Escriviu algunes de les diferències:

c) Llegiu el següent fragment. Després, reflexioneu-hi:

Només som diferents per fora, per dins tots som iguals: de vegades estem contents; altres, tristos; de vegades riem... però tots volem tenir amics i, sobretot, que ens estimin. Tots som més iguals del que ens pensem.

Esteu d'acord amb l'afirmació: «Només som diferents per fora»? Per què?

- d) Llegiu aquest text del científic Stephen W. Hawking. Després, poseu en comú les vostres opinions:

No hi ha cap ésser humà estàndard o comú. Tots som diferents. Alguns hem perdut la capacitat per fer servir una part del nostre cos a causa d'una malaltia o d'accidents. Però això no té importància, només és un problema mecànic. Allò que és veritablement important és que conservem l'esperit humà, la capacitat de crear.

Conclusions del grup sobre el text:

- e) Busqueu al diccionari el significat d'aquestes paraules:

Diversitat	Discapacitat

Quina diferència hi ha entre els dos conceptes?

2. Entre tota la classe aneu dient en veu alta, procurant no repetir-vos, discapacitats que coneixeu. Amb l'ajuda del professor o professora, escriviu-les al quadre corresponent:

Discapacitat sensorial

Discapacitat física

Discapacitat psíquica

2. SEGONA SESSIÓ DE TUTORIA

LA DISCAPACITAT VISUAL

1. Per comprendre el que realment senten les persones cegues, cal que experimentem el que els passa. Una manera de fer-ho és mitjançant el joc de rol (en anglès, *role playing*).

Agrupeu-vos per parelles i sortiu al passadís. Un es tapa els ulls i el company li fa de guia (recordeu que el guia l'ha d'acompanyar agafant-lo per sobre el colze). Després, realitzeu les tasques següents:

- Entreu a l' aula i aneu a seure al vostre lloc.
- Proveu de jugar a l'oca, al parxís, a tres en ratlla, o a qualsevol joc que us hagin preparat els companys i companyes.
- Aneu al pati. Ara serà el company qui es tancarà els ulls. Quan sigueu al pati, feu qualsevol de les activitats d'esbarjo habituals: jugar a futbol, a amagar, saltar a corda... Després, torneu a la classe amb els ulls tapats.

2. Organitzeu-vos en grups de quatre:

a) Comenteu com us heu sentit fent d'invident i fent de guia. Intenteu respondre aquestes qüestions:

- Quines sensacions heu experimentat?
- Quins són els principals problemes que heu trobat?
- Quines estratègies heu fet servir per solucionar-los?

b) Ara podeu entendre alguns aspectes de la vida quotidiana d'una persona cega.

- Quins handicaps han de superar per desplaçar-se, per jugar, per llegir, per veure una pel·lícula...?
- Com deu ser la seva vida diària?
- Què heu après sobre aquesta discapacitat?

3. Fins ara heu detectat els problemes que poden tenir les persones cegues, però és molt important buscar-hi solucions. Hi ha persones que es dediquen a inventar recursos per fer-los la vida més fàcil. Vosaltres també ho podeu fer.

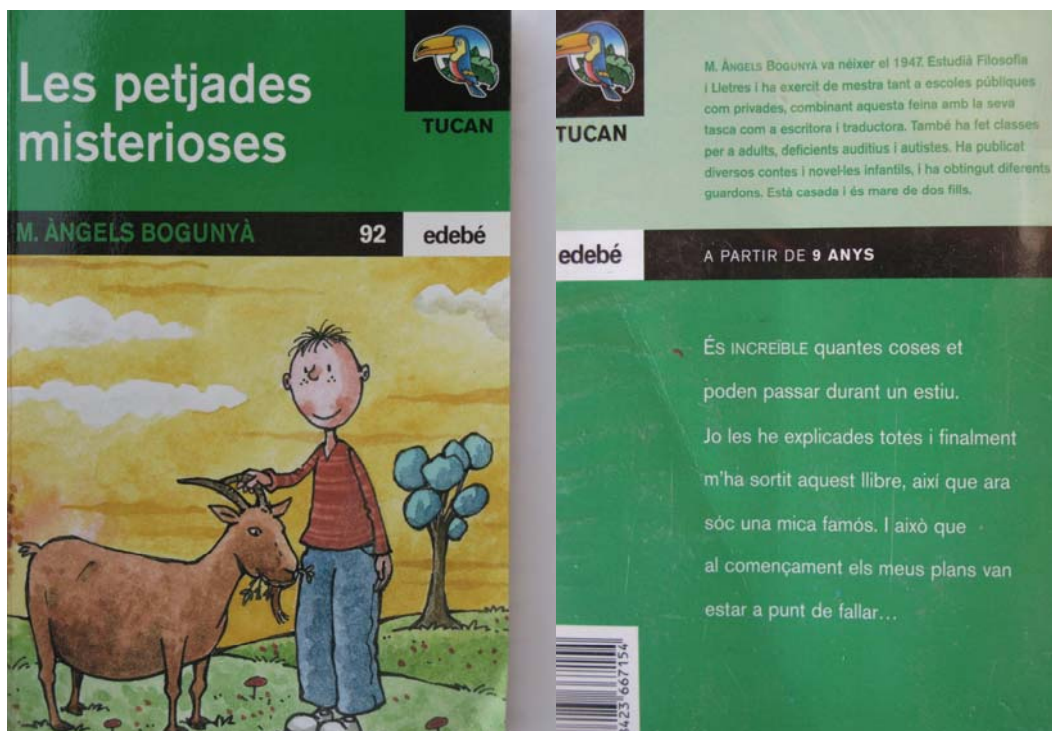
Entre tota la classe feu una pluja d'idees (en anglès, *brainstorming*) sobre què es podria inventar per millorar el dia a dia de les persones cegues.

Feu un recull de les més interessants.

II. *LES PETJADES MISTERIOSES*

1. ACTIVITATS ABANS DE COMENÇAR LA LECTURA

1. El llibre té un títol enigmàtic. A veure si podeu esbrinar de quin tema tracta. Ja us diem que no serà gens fàcil...

Observeu el dibuix de la tapa i llegiu la contraportada. Després, escriviu en un paper la vostra hipòtesi sobre quin pot ser l'argument de la novel·la. Deseu les hipòtesis en un sobre. Quan hàgiu acabat la lectura del llibre comprovareu qui s'ha apropat més a endevinar-ne l'argument.

2. Comenteu entre tota la classe per què voleu llegir aquest llibre.

Tinc ganes de llegir el llibre per...

3. Teniu el llibre a les mans. Recordeu que els llibres s'han d'estimar i tractar amb cura. Toqueu-lo, mireu-ne els dibuixos. És important ser amic dels llibres.

Gaudiu amb aquesta nova aventura que comenceu!

2. ACTIVITATS DURANT LA LECTURA

UNITAT D'INTERÈS 1: EL VIATGE

Capítols 1 - 4 (pàgines 9 a 25)

1. Llegiu del capítol primer fins al quart. Durant la lectura anotareu les paraules que no entengueu i també aquelles que estan definides al llibre.

Paraules que he de buscar al diccionari	Paraules definides al llibre

2. La primera frase del llibre és: «Les vacances m'havien fet llufa». Pel text podeu deduir que «fer llufa» significa 'fallar, fracassar un projecte'. És el que en diem una frase feta.

3. A la pàgina 21, en Guerau diu: «Si t'ensexampen, et quedes com el formatge calent dins d'un biquini». Aquesta frase és una comparació.

Com es forma una comparació? De quines parts consta?

Podem inventar comparacions molt diferents. Per parelles, escriviu una altra manera de fer la comparació d'en Guerau:

«Si t'ensexampen, et quedes com...»

En acabat, comenteu-les entre tota la classe.

4. L'avi d'en Guerau tot sovint diu: «La paraula és la paraula!» Sabeu què vol dir aquesta expressió? Per què la fan servir les persones grans? Comenteu-ho a casa amb els pares o els avis.

5. A la lectura, en Guerau explica el significat d'algunes paraules.

A la columna de l'esquerra escriviu com les explica en Guerau. A la columna de la dreta, escriviu la definició que en fa el diccionari DIDAC.

Paraula	Definició d'en Guerau	Definició del diccionari

6. Ja sabeu que el protagonista es diu Guerau.

- a) Coneixeu alguna persona que se'n digui?
- b) Busqueu en una enciclopèdia o a Internet si hi ha algun personatge il·lustre que dugui el mateix nom. Feu-ne una biografia breu.

7. Quina d'aquestes informacions creieu que és la correcta?

- El protagonista es va enrabiard molt mentre planejava les vacances amb els pares.
- El protagonista estava molt content quan planejava les vacances amb els pares.
- El protagonista no tenia gens de ganes de fer vacances.

8. Al capítol 3, en Guerau i el Lagun van de viatge. Digueu quins sentiments i manifestacions físiques presenten:

Sentiments	Manifestacions físiques
Guerau:	
Lagun:	

9. En Guerau passa les vacances a Llavorsí. Localitzeu aquesta població catalana al mapa. A quina comarca pertany? N'és la capital?

10. A un dels amics l'anomenen Camell. Per quin motiu? Us sembla adequat el sobrenom? Quin és el seu nom veritable?

11. En aquest quadre hi ha característiques d'uns personatges. De quins?

Característiques	Nom del personatge
- fa traduccions a casa - té una excedència de professora	
- no havia anat mai de càmping al Pirineu - sempre va de càmping a la platja	
- és enginyer de mines - ha d'anar a treballar a Astúries	

12. Als primers capítols apareixen molts dels personatges del llibre. Busqueu-ne el nom de sis en aquesta sopa de lletres.

B	O	S	Q	U	I	C	O	R	U	I
A	E	U	G	F	U	A	R	I	D	H
C	T	R	U	I	L	M	U	N	Y	N
I	D	T	N	U	G	E	R	A	U	C
S	U	C	B	I	V	L	M	O	E	A
A	X	V	K	L	D	L	A	G	U	N

13. Els avis de Llavorsí viuen en una masia. La casa de colònies de la tieta Isa és la Borda Vella. La diferència entre una borda i una masia la podeu veure a la làmina «tipus de cases» del diccionari electrònic DIDAC.

Observeu-les bé i, després, dibuixeu-les:

masia

borda

ACTIVITATS D'AMPLIACIÓ

A. COM S'HI VA?

Imagineu-vos que sou el protagonista de la novel·la i, amb un company, busqueu informació per anar de la vostra localitat fins a Llavorsí. Ompliu la fitxa i contrasteu-la amb altres companys o companyes:

Lloc de sortida (ciutat, poble):		Comarca:	
Lloc d'arribada (ciutat, poble):		Comarca:	
Mitjà de transport:		Empresa:.....	
Horaris d'anada:			
Horaris de tornada:			
Preu:			
Poblacions importants per on es passa:			
.....:::			
Comarques::::			
Equipatge:			
Webs consultades			
.....			

B. CONEGUEM ELS ARBRES

Al protagonista li agraden les sequoies perquè són uns arbres monumentals. Al llibre se n'anomenen d'altres. Val la pena que ho aprofiteu per conèixer millor els arbres: com són, quin és el seu hàbitat, etc. Per això us recomanem que un grup s'encarregui de recollir i ampliar la informació sobre els arbres que sortiran al llarg de la lectura.

Tasca encomanada

- Formeu un grup els nois i noies interessats a conèixer millor els arbres.
- Durant la lectura del llibre, identifiqueu els arbres que vagin sortint.
- Busqueu informació de cada arbre i enceteu una fitxa sobre cadascun.

Podeu fer servir aquesta fitxa:

Nom científic (en llatí):
Nom en català:
Nom en altres llengües:
Família:
Morfologia (forma, fulles...):
Característiques:
Hàbitat:
Creences, llegendes:
Dites:

- Decidiu el format que fareu servir, tant per a guardar la informació (pot ser en forma de fitxes a l'ordinador) com per presentar el material (pòsters, *power point*).

C. QUÈ ÉS EL TAMARRO?

Des de bon començament surt el *tamarro*. Entre tots esbrinarem què és i com és. Per fer-ho, anirem recollint la informació en un quadre:

El tamarro és...

Característiques físiques	Què fa

UNITAT D'INTERÈS 2: LES AVENTURES DELS PRIMERS DIES DE VACANCES

Capítols 5 - 7 (pàgines 27 a 40)

1. Abans de començar la lectura d'aquesta unitat, entre tots feu memòria del que heu llegit als capítols anteriors.

2. Els capítols d'aquesta unitat els llegireu alguns alumnes en veu alta. Per fer una lectura correcta, primer cal preparar la lectura. Seguiu els consells que trobareu al portal **EDU365**.

3. Durant la lectura, anoteu les paraules que no conegueu. En acabat, per parelles intenteu esbrinar-ne el significat.

4. «Doncs no podràs veure com capen el cavall –li vaig dir per punxar-lo.» En aquesta frase d'en Guerau al Berni, la paraula «punxar» vol dir 'incitar algú a fer una cosa'. D'aquest canvi de significat en diem sentit figurat.

Inventeu-vos altres frases utilitzant també el verb punxar en sentit figurat.

5. En Guerau recorda com va explicar a la classe en què consisteix capar un animal, però no se'n va sortir prou bé.

Ara expliqueu-ho vosaltres. Busqueu informació i redacteu-ho de forma clara i amb les paraules tècniques adequades, tal com ho faria un veterinari.

Capar

6. Ara que sabeu en què consisteix capar un animal, relacioneu-ho amb una paraula que surt a la pàgina 30.

7. Al capítol 5 apareix un personatge nou.

- és un home solter
- és molt tímid
- treballa a can Gausiach

De quin personatge es tracta?

8. En aquesta unitat el protagonista té un petit entrebanc:

- Què li passa?
- Quina n'és la causa?
- Quines conseqüències va implicar aquest fet?

ACTIVITATS D'AMPLIACIÓ

A. COM ÉS EL QUICO?

Al capítol 6, en Guerau anomena el Quico. De moment en sabem molt poc, però al llarg del llibre anirà apareixent informació sobre aquest amic.

Tasca encomanada

Dos o tres alumnes s'encarregaran de fer un quadre per anotar la informació. Hi pot constar: característiques físiques, personalitat, interessos, aficions, etc.

INFORMACIÓ SOBRE EL QUICO

--	--	--	--

Al final del llibre potser sabreu com és aquest amic d'en Guerau.

UNITAT D'INTERÈS 3: LA MÀQUINA D'ESCRIURE I

Capítol 8 (pàgines 41 a 45)

1. El capítol 7 acaba amb aquesta frase del Berni:

—*Comgòmbries, nano! Què és aquest trasto?*

Pareu molta atenció a la lectura que farà el professor o professora, perquè se'ns desvetllarà un aspecte molt important d'en Guerau.

2. Per parelles, ordeneu alfabèticament les paraules de la lectura que no heu entès. Després, busqueu-les al diccionari.

3. A la unitat 1 heu vist el significat de la frase feta «fer llufa».

En aquest capítol surt una frase feta força divertida. Identifiqueu-la i expliqueu què significa.

4. El Berni troba que la màquina d'en Guerau és molt rara. Busqueu quin nom té, com és i per a què serveix:

Nom:

Descripció :

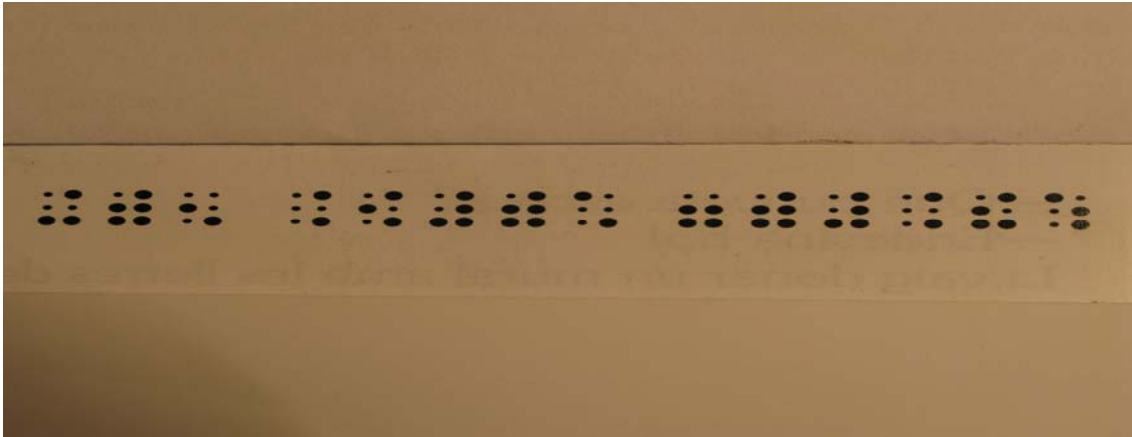
Funció:

5. En aquest capítol heu trobat informació important sobre les característiques del protagonista:

- Quina discapacitat té?
- Com ho heu esbrinat?
- Als capítols anteriors, havíeu trobat alguna pista sobre la seva discapacitat?

6. L'alfabet Braille és el sistema de comunicació (lectura i escriptura) que fan servir les persones cegues per llegir i escriure. A la pàgina 160 hi ha un alfabet Braille; a cada signe li correspon una lletra llatina.

Amb l'ajuda de l'alfabet Braille, intenteu endevinar el missatge que en Guerau va escriure al Berni. Ep, no mireu al final del llibre!

7. Ara proveu d'escriure en *braille* un missatge curt a un company o companya.

8. Escriviu la seva resposta.

ACTIVITATS D'AMPLIACIÓ

A. JUGUEM AL MARRO?

Si no sabeu com s'hi juga, uns quants alumnes us podeu encarregar d'ensenyar-lo als companys. En trobareu informació en llibres de jocs tradicionals i a Internet. Per exemple, a VIQUIPÈDIA trobareu les normes del *marro de nou* i del *marro de dotze*. I us aconsellem que llegiu la història del joc; és interessant.

Tasca encomanada

- buscar informació
- fer un tauler de la modalitat del marro a què vulgueu jugar
- fer un cartell amb les normes del joc
- presentar-lo a la classe amb una petita introducció sobre la seva història
- explicar als companys i companyes les instruccions per jugar-hi

UNITAT D'INTERÈS 4: EL MISTERI DE LES CABRES DESAPAREGUDES

Capítols 9 - 11 (pàgines 47 a 61)

1. Ara sabeu que en Guerau és cec. Pot ser això un handicap per seguir els companys en les aventures estiuenques? Al capítol 7 heu vist que la tieta Isa i l'àvia tenen opinions diferents sobre el tema, i en Guerau diu que ell no és cap caguerri.

Què us en sembla, serà divertit passar l'estiu amb un noi cec?

2. Llegiu els capítols de la unitat en grups de quatre o cinc. Repartiu-vos les tasques:

a) anoteu les paraules difícils:

b) anoteu alguna frase feta (després, entre tots les direu i explicareu de paraula que pot significar cada una):

frases fetes

c) escriuiu els sinònims corresponents a les expressions que teniu a la columna de l'esquerra:

- <i>tenir seny</i>
- <i>ser uns ximplers</i>
- <i>trescar</i>
- <i>ensarronar</i>
- <i>cruspir</i>
- <i>pispar</i>

3. Fixeu-vos en aquestes frases:

L'avi s'escurava el coll, ho fa quan mira el Barça, però ara estava nerviós pel Xato.

Algú escurava les vaques.

El verb «escurar» és polisèmic. Una paraula polisèmica és una paraula que pot significar diverses coses segons en quin context la fem servir (recordeu que en grec *poli* significa 'molts'). La majoria de paraules són polisèmiques.

Per exemple, la paraula «cap» és polisèmica, perquè pot significar: 'crani, punta, dirigent, principi'...

Anoteu algunes polisèmies que surten en aquests capítols. A la columna de la dreta poseu-hi els significats que pot tenir cada paraula:

Paraula	Significats

4. Amb qui viu el Guerau a la masia?

- amb el pare, la mare i la tieta
- amb l'avi, l'àvia, la tieta i en Jaume
- amb la mare, la tieta i els avis

5. Com juga a futbol en Guerau? Per què no li agrada jugar a futbol? Penseu alternatives perquè els nens cecs puguin jugar a pilota.

6. Els que s'estan a la casa de colònies pujaran a la Pica. Què és la Pica?

7. La tieta diu a en Guerau que s'hauria de dir «Celestina». Pregunteu als pares o als avis què vol dir l'expressió *fer de celestina*.

Expliqueu breument el que heu esbrinat:

8. En Guerau es desperta i comprova que no l'han cridat per anar a la vacada

- Què vol dir «anar fer la vacada»?
- Creieu que es correcte el que ha fet la tieta? Per què?
- Què fa en Guerau en comptes d'anar a la vacada?
- Per què s'han de posar les botes de goma per anar a la quadra?

9. Al capítol 11 es fa referència a un personatge:

- És un pastor que vigila les vaques.
- Sap fer besulles.
- Vol que en Guerau vagi amb ell a fer la vacada.

De quin personatge es tracta?

10. En aquesta unitat es planteja un misteri: Què passa amb les cabres?

11. En Guerau demana permís a l'àvia per anar a esmorzar a la muntanya, però s'ha de passar per un pont. Quines característiques té aquest pont?

-
-
-
-

12. Llegiu el fragment:

El Jaume volia que l'ajudés a munyir la Plapada i la Perdiua, que són dues vaques velles que es queden a la quadra, per la llet, però no són boges ni res perquè només mengen herba...

Segurament que ja havíeu sentit parlar de les vaques boges. Pel que heu llegit, com deduíu que agafen aquesta malaltia les vaques?

ACTIVITATS D'AMPLIACIÓ

A. L'APROFITAMENT DELS RECURSOS

La besulla feta de l'escorça del bedoll és un clar exemple de com la imaginació ha permès d'utilitzar els recursos més propers i adequats a les necessitats de les persones.

Tasca encomanada:

Us proposem que feu un debat sobre la utilització dels recursos al llarg de la història. Compareu costums diferents segons l'àmbit geogràfic. Per exemple, quins avantatges té la besulla respecte els plats d'alumini.

B. FITXA TÈCNICA: LA PICA D'ESTATS

Tasca encomanada

Redactar una fitxa tècnica per pujar a la Pica d'Estats. Hi pot constar:

- Tipus d'activitat:
- Altitud:
- Situació:
- Punts de sortida:
- Refugis:
- Durada:
- Dificultat:
- Material i equip necessari:
- Època adient:
- Precaucions:
- Mapes:
- Altres informacions:

Podeu consultar llibres, revistes, mapes de muntanya i atlas. També aquestes webs:

- Mapes del portal edu365: www.xtec.cat/edu365/escriptori/
- Institut Cartogràfic de Catalunya: www.icc.cat/web/content//ca/index.html
- Palau Robert (Departament de Cultura): www.gencat.cat/probert/
- Federació Excursionista de Catalunya: www.feec.org

UNITAT D'INTERÈS 5: AVENTURES AMB ELS AMICS

Capítols 12 - 15 (pàgines 63 a 82)

1. Abans de començar a llegir els pròxims capítols, intenteu recordar entre tots què feien els amics al darrer capítol.

2. Després de llegir en silenci, feu aquestes tasques amb un company o companya:

a) Anoteu les comparacions i escriviu-ne el significat a la columna de la dreta:

Comparacions	Significat

b) Busqueu un sinònim de les paraules en negreta. Després, a la columna de la dreta escriviu una frase amb el sinònim corresponent a cada paraula:

<ul style="list-style-type: none">• <i>vam menjar un tou de maduixes</i>• <i>es va sentir un catacrec</i>• <i>el Sansa es va posar a xerrar històries de maquis</i>• <i>palpava les parets</i>• <i>ni piu de les altres sorpreses</i>	
--	--

3. Al capítol 14 torna a aparèixer el Sansa. Com és? Feu-ne una breu descripció:

--

4. Al mateix capítol es parla d'uns nens que han vingut d' un altre país:

- Com es diuen?
- De quin país són?
- Es troben a gust Catalunya? En què es nota?

5. Al capítol 15 surt un personatge nou:

- és una noia sorda
- és simpàtica
- parla amb una veu nasal
- duu els cabells deixats anar i serrell
- el seu germà petit es diu Pelayo
- té un husky
- passa l'estiu a Cudillero (Astúries)

- De qui es tracta?

6. Quines dificultats poden tenir un noi cec i una noia sorda per ser amics? Per què?

7. Com ho han fet l'Aitana i en Guerau per comunicar-se durant les vacances?

8. Si teniu un familiar o un amic sord, li podeu demanar que expliqui la seva experiència a la classe.

9. Ara que coneixeu el sistema d'escriptura *braille*, us proposem que escriviu una frase utilitzant aquest alfabet:

10. Per parelles, responeu les següents qüestions sobre en Guerau i la deficiència visual. En acabat podeu contrastar-les amb tota la classe:

- a) Porta bastó?
- b) Quina funció fa el bastó per a una persona invident?
- c) Al capítol 12 ha de passar per un pont que balla. Això li fa viure moments d'incertesa.
 - Quina estratègia utilitza?
 - Quins sentiments experimenta?

- d) Per a les persones cegues el suport oral del altres és molt important perquè els ajuda a saber com és l'entorn.

Imagineu-vos que heu d'ajudar en Guerau a passar el pont, tal com mostra la il·lustració de la pàgina 65. Decidiu quines instruccions li donareu. Després, redacteu-les.

Instruccions per passar el pont

- e) Quan es queda sol a la borda del Sansa, en Guerau té un ensurt:

- Quina broma li gasten els amics?
- Com es pot sentir un noi cec en aquesta situació?
- Què n'opineu, de la broma que li fan?

11. Llegiu aquest fragment:

Tampoc no quedaven nogueres, només poquetes, potser només queda la noguera de la masia que l'àvia no vol que hi juguem a sota perquè té una ombra molt dolenta que fa constipar, però la mare diu que són coses dels pobles i que no és veritat. (pàg. 74)

Si hi reflexioneu, veureu que el text ens mostra canvis importants.

- a) Què ha canviat?
- b) Què significa cada canvi?
- c) Us sembla que són positius? Per què?

ACTIVITATS D'AMPLIACIÓ

A. ÓSSOS DEL PIRINEU

També vam parlar de les petjades d'ós i el Sansa va dir que, quan era jove, hi havia un ós que li deien "la Senyora" perquè era una óssa i era l'última del Pirineu, i ja no en quedava cap més. Un cop van veure on s'amagava, a Araén, però ella no hi era i se la van trobar quan tornaven, i ells, en comptes de posar-se a córrer, van caminar de cul enrere com si estiguessin tranquils, però mai no havien tingut tanta por perquè l'óssa es va posar dreta i era com un gegant. (pàg. 74-75)

Possiblement ja sabeu que l'ós ha estat reintroduït al Pirineu. Com és i quins costums té l'ós autòcton?

Tasca encomanada

Un petit grup es pot encarregar d'anar elaborant un *power point* per presentar a la classe l'ós del Pirineu.

Hi pot constar:

Morfologia
Hàbitat
Costums
Altres aspectes interessants
Imatges

Us donem alguns consells per tractar la informació:

- ✓ cal saber distingir el més important
- ✓ no s'ha de repetir
- ✓ hi ha d'haver informació escrita i imatges
- ✓ les frases no han de ser gaire llargues
- ✓ les imatges han coincidir amb el text

Podeu fer la presentació quan hàgiu acabat de llegir el llibre, així hi podreu incloure la informació que vagi sortint.

B. ELS MAQUIS

«...el Sansa es va posar a xerrar històries de maquis i de la guerra i de quan uns dolents van encendre Gosp...» (pàg. 74)

Tasca encomanada:

Busqueu informació sobre els maquis (podeu trobar-la a [VIQUIPÈDIA](#)):

- Qui van ser els maquis?
- Quines històries se n'explica?
- Van tenir alguna relació amb el Pirineu?

UNITAT D'INTERÈS 6: LA CACERA DEL TAMARRO

Capítols 16 - 18 (pàgines 83 a 96)

1. Al final del capítol 15, en Guerau anuncia que anirà a caçar el tamarro. Estigueu atents a la lectura del professor o professora, perquè en els propers capítols potser descobrireu com és un tamarro.

2. Relacioneu les paraules de la columna de l'esquerra amb el significat que correspon a cadascuna, de la columna de la dreta:

1. <i>baldó</i>	a. que menja molt
2. <i>pirar</i>	b. camí estret
3. <i>corriol</i>	c. fulles seques que han caigut dels arbres
4. <i>golafre</i>	d. marxar d'un lloc
5. <i>fullaraca</i>	e. balda petita

3. *Adobar* és una paraula polisèmica. Quins dels següents significats pot tenir?

- tornar a mirar, a examinar
- preparar la carn o un altre aliment amb alguns ingredients, com sal, oli, espècies, etc.
- fregar fort una superfície amb una eina adequada per a fer-ne saltar allò que la cobreix
- preparar les pells dels animals per poder-ne fer sabates, cinturons, bosses o altres coses
- tirar adob a la terra per fer-la més fèrtil
- reparar una cosa que està espatllada o trencada

En quin sentit la fa servir en Guerau a la pàgina 85?

4. Als capítols 16 i 17 els amics inciten en Guerau perquè els acompanyi a caçar el tamarro:

- a) Quines expressions fan servir per provocar-lo?
- b) Quin dilema es planteja?
- c) Quina decisió pren en Guerau?
- d) Com ho soluciona?

5. Al capítol 16, el protagonista manifesta que des de fa temps té un desig difícil realitzar.

- Quin desig és?
- Per quin motiu no el pot aconseguir? Com i quan el podrà obtenir?
- Teniu algun desig que us sigui difícil de fer realitat?

ACTIVITATS D'AMPLIACIÓ

A. TXERNÒBIL I L'ENERGIA NUCLEAR

I vivien aquí (l'Olga i el Vània) perquè els arbres del seu país estan malalts, perquè va esclatar una central nuclear, que és pitjor que un tou de bombes atòmiques, i ara tot està malalt: els arbres i la terra, i les persones també estan malaltes. El Quico estudiarà per a ecologista, perquè no hi hagi centrals nuclears. (pàg. 95)

El fragment fa referència a l'explosió de la central nuclear de Txernòbil. N'havíeu sentit parlar?

Tasca encomanada

Dividiu la classe en tres grups. Dos grups s'encarregaran d'informar-se sobre l'energia nuclear: en què consisteix, com funciona, avantatges, perills, què va passar a Txernòbil i per què va passar, etc.

Quan els dos grups estiguin preparats, organitzeu un debat semblant als que es fan a la televisió: hi ha d'haver un presentador moderador i els representants de cada grup, que defensaran la seva postura. La resta de la classe els faran preguntes sobre el tema i, al final, votaran per decidir quin grup ha aportat millors arguments i per quina postura es decanten.

a) Funcions del presentador moderador:

- pensar el títol del debat
- fer la presentació
- moderar el debat
- donar la paraula al públic

b) Funcions del equips:

- decidir quina postura defensarà cada grup
- recollir informació
- decidir com enfocaran el debat
- decidir què ha de dir cadascú
- assajar l'exposició

c) Funcions del públic:

- informar-se per poder fer preguntes interessants
- escoltar atentament cada exposició
- no tenir prejudicis previs a favor o en contra d'un grup
- fer preguntes adients
- no repetir les preguntes
- ser objectius a l'hora de votar

B. ELS ÓSSOS DEL PIRINEU

Des de temps remots el Pirineu havia estat habitat per l'ós. Actualment hi ha estat reintroduït, però no tothom ho troba bé. Sovint surten notícies sobre el tema. Per això val la pena que ens interessem per aquest animal i la polèmica sorgida arran de la seva presència.

Podeu consultar les notícies sobre aquest debat. Us aconsellem d'entrar a les webs dels diaris i consultar les hemeroteques per fer-vos-en una opinió i, si voleu, encetar un debat a l'aula.

Algunes webs que tracten el tema:

[-http://ososdelpirineo.blogspot.com](http://ososdelpirineo.blogspot.com)

[-www.pyrenees-decouverte.com/es/faunes/gdfaune/ours/index.php](http://www.pyrenees-decouverte.com/es/faunes/gdfaune/ours/index.php).

[-www.lavanguardia.es](http://www.lavanguardia.es)

[-www.avui.cat](http://www.avui.cat)

[-www.elperiodico.com](http://www.elperiodico.com)

UNITAT D'INTERÈS 7: A COMPRAR I A CONCERT

Capítols 19 - 21 (pàgines 97 - 112)

1. Organitzeu-vos per fer la lectura en veu alta. La lectura del capítol 19 es pot fer dramatitzada.

Repasseu els consells per llegir correctament davant d'altres persones.

2. Possiblement hi ha paraules de la lectura que no coneixeu. Anoteu-les i, abans de consultar-les al diccionari, busqueu estratègies per deduir-ne el significat.

3. En Guerau i el Camell no es troben al concert d'Esconarri. L'endemà es veuen a la masia i comenten el concert.

- a) Li va agradar el concert a en Guerau? I al Camell?
- b) Per què, segons el Camell, en Guerau no va gaudir del concert?
- c) Com reacciona en Guerau?
- d) Us sembla adequat parlar d'aquesta manera a un noi cec? Raoneu la resposta.

4. A Llavorsí en Guerau passa a veure el Tòfol. A la làmina de la pàgina 101 es representa la trobada. Descriviu detalladament la imatge:

5. Aprofitant que es diu que Quico és ecologista, podeu buscar a Viquipèdia informació sobre què és l'ecologia. També teniu dues webs més:

<http://mediambient.gencat.cat>

www.greenpeace.es

ACTIVITATS D'AMPLIACIÓ

A. ELS VOLTANTS DE LLAVORSÍ

Als capítols anteriors heu trobat topònims de la comarca (Pica d'Estats, Pla d'Alserri, Gosp, Araén...). Quan acabeu la lectura de *Les petjades misterioses* sabreu coses interessants del Pallars Sobirà. Us proposem que comenceu una activitat de síntesi.

Tasca encomanada

Amb el suport de l'EDITOR DE COMARQUES, aneu situant damunt el mapa comarcal els topònims que surten al llarg del llibre. Amb un símbol podeu indicar si és una població, una borda, una muntanya, etc.

UNITAT D'INTERÈS 8: EXCURSIONS, JOCS I MÉS AVENTURES

Capítols 22 - 26 (pàgines 113 a 134)

1. Feu la lectura en silenci. Mentre llegiu podeu anar anotant les frases fetes. En acabat, per parelles feu les tasques següents:

a) Relacioneu amb una fletxa les frases de la columna de l'esquerra amb les de la dreta:

1. <i>ser una ema d'amics</i>	a. quedar-se plantat, sense fer res
2. <i>ser un llepafils</i>	b. ser molt primmirat
3. <i>tenir una cosa al coll</i>	c. tenir mal caràcter
4. <i>quedar com un estaquirot</i>	d. ser mals amics
5. <i>tenir males puces</i>	e. fer un disbarat
6. <i>fer una bestiesa</i>	f. estar espantat, nerviós

b) Localitzeu aquestes paraules a la lectura i, segons el significat que tenen al text, escriviu-ne el sinònim corresponent:

empatollar-se

queixalar

eixut

puent

desvariejar

2. Recordeu algun somni fantàstic o divertit? Expliqueu-lo.

El meu somni més...

Després, pengeu els somnis perquè es puguin llegir. Feu votacions i escolliu

- el somni més original
- el somni més divertit

3. Al capítol 22 els nois de Llavorsí fan una broma al Camell, el noi de Barcelona.

a) Expliqueu en què consisteix:

<p>Material necessari</p> <p>Explicació de la broma</p>
--

b) Parleu de les bromes:

- Què en penseu, de les bromes?
- Heu fet mai una broma? Expliqueu-la.
- Què vol dir tenir sentit de l'humor?

4. Al capítol 24 en Guerau es troba al bosc enmig d'una tempesta

- Què fa per no atraure els llamps?
- Us sembla adequat? Per què?
- Què s'ha de fer a la muntanya es cas de tempesta?
- Escriviu les normes amb lletra gran i pengeu-les a l' aula.

En trobareu informació a la web del Servei Meteorològic de Catalunya:

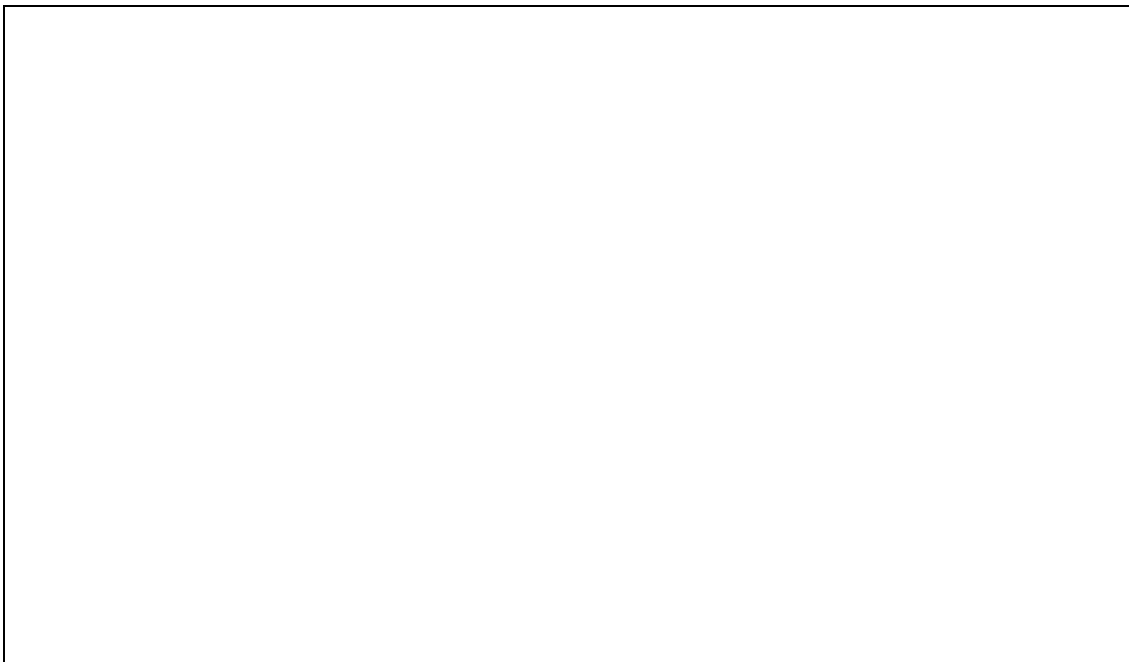
http://www.meteo.cat/mediamb_xemec/servmet/index.html

5. Feu grups de quatre per parlar sobre aquestes qüestions:

El Camell i en Guerau a Barcelona són molt amics, però al Pirineu sembla que les coses no són iguals.

- Es diverteix en Camell? Què li diu a en Guerau?
- Al bosc, el Camell actua d'una manera que no agrada a en Guerau. Què fa?
- Que li passa al Camell?

6. Al capítol 26, després de la mullena al bosc, el protagonista té febre i veu coses imaginàries. Expliqueu-ho:

ACTIVITATS D'AMPLIACIÓ

A. ELS GOSSOS

Al capítol 23 veiem que el Camell resulta ser un expert en gossos. Possiblement a la classe hi ha nois i noies als quals us agraden els gossos. Us proposem que feu un grup per informar els companys sobre aquests animals: com són, races, costums, etc.

Tasca encomanada

Amb ajuda de les TIC, feu un àlbum amb informació i imatges sobre els gossos que surten a *Les petjades misterioses*. Aproveiteu les orientacions i consells que han sortit en altres activitats per decidir quina informació heu de buscar i com l'heu d'organitzar i seleccionar.

UNITAT D'INTERÈS 9: IMAGINACIÓ O UNA BONA PISTA

Capítols 27 - 29 (pàgines 135 a 148)

1. Els capítols d'aquesta unitat els llegireu en veu alta davant de tota la classe. Prepareu-vos la lectura per grups.

2. Com a les unitats anteriors, anoteu les paraules que no sapigueu. Després, poseu-les en comú i feu servir estratègies per descobrir-ne el significat abans de buscar-les al diccionari.

3. El capítol 28 comença així: «Només enraonava la tieta, m'explicava el paisatge...» Fixeu-vos en la paraula «enraonar», és una paraula molt interessant, amb molt de sentit.

Penseu-hi i parleu-ne: noteu alguna diferència entre «enraonar» i «parlar»?

4. Què significa «temerari»? I «seny»? Ho podeu endevinar pel context?

<i>Temerari:</i>	<i>Seny:</i>
------------------	--------------

5. Al capítol 27 en Guerau utilitza, una vegada més, el verb «veure-hi» tot i la seva ceguesa. Ell hi veu d'una altra manera:

- Recordeu quins són els sentits que les persones cegues més desenvolupen?

- Quines frases utilitza per reconèixer diferents objectes i situacions?

6. Al capítol 29, en Guerau està dormint al seu llit, però capta que alguna cosa passa a la masia. Tot i no veure-hi, obté molta informació per mitjà d'altres sentits. Enumereu-los en aquest quadre:

Sentit que utilitza	Frases emprades	Informació que n'obté

UNITAT D'INTERÈS 10: UN MUNT DE NOTÍCIES!

Capítol 30 (pàgines 149 a 154)

1. Us recomanem que llegiu atentament el darrer capítol perquè pugueu opinar sobre el desenllaç de *Les petjades misterioses*.

2. Parleu del capítol:

- a) Hi ha moltes novetats, quines són?
- b) Què passa amb el tamarro? Us imaginàveu que acabaria així?
- c) Per què no han caçat el tamarro?

3. Heu vist que al darrer capítol hi ha novetats. En Guerau diu que té ganes d'anar a Barcelona per explicar-les al Camell. És clar que també pot dictar una carta a la tieta Isa i així se n'assabentarà més aviat.

Imagineu-vos que sou el protagonista i heu d'escriure la carta. Redacteu-la posant-hi les cinc novetats més importants:

- a. el regal del Hask
- b. els avenços científics respecte a la ceguesa
- c. el curs vinent seran un més a casa
- d. com ha acabat el misteri de les cabres
- e. què passa amb el tamarro

3. ACTIVITATS DE SÍNTESEI

Ara que heu acabat la lectura de *Les petjades misterioses*, us proposem activitats de síntesi.

1. Podeu fer les activitats en grups de quatre o cinc:

a) Ompliu la fitxa del llibre:

Títol:

Autora:

Col·lecció i editorial:

Lloc i any d'edició:

b) Feu un resum oral de l'argument seguint la pauta:

PLANTEJAMENT

NUS

DESENLLAÇ

c) Descriviu oralment el protagonista:

- Qui és? (identitat: nom, on viu....)
- Com és? (físicament i el caràcter)
- Què li agrada?
- Quins considereu que són els seus trets més rellevants?

2. Recordeu que abans d'iniciar la lectura vàreu escriure una hipòtesi sobre l'argument del llibre?

Obriu el sobre on les vàreu desar i comproveu quins de vosaltres us heu apropat més a l'argument. Els qui us hi hàgiu apropat, podeu explicar en què us vàreu fixar per fer la seva hipòtesi (en el títol, la imatge de la portada, l'escrit de la contraportada, les il·lustracions de dintre...).

3. També podeu fer un col·loqui a la classe a partir de qüestions com:

- Què us ha agradat més del llibre? Per què?
- Què heu après?
- Què opineu del protagonista?
- Serieu capaços de posar-vos a la seva pell? Com us sentiríeu?

- Creieu que una deficiència pot marcar la vida d'una persona?
- Els cecs poden fer les mateixes coses que les altres persones?
- Què opineu: les persones som més iguals que diferents?

4. Finalment, recordeu que heu d'acabar i, si cal, presentar les ACTIVITATS D'AMPLIACIÓ que hàgiu realitzat.